

MUSICOTERÀPIA i MEDICINA

Segona Edició

De la Teoria a la Experiència

Barcelona 8-22 de maig 2019

Presentació de l'activitat formativa

Per tal de donar continuïtat a la formació que es va iniciar fa 2 anys sobre les aplicacions de la música en el camp de la salut, us presentem una nova edició d'aquest curs sobre **Música i Medicina** que, sota el títol de *Música i Medicina: de la teoria a l'experiència*, té com a objectiu iniciar un cicle de sessions més específiques en què els professionals entesos exposin, amb més detall, els aspectes a tractar d'una patologia en concret, tant des del punt de vista teòric com del pràctic, a través de les diferents tècniques de musicoteràpia.

Aquest any hem volgut aprofundir en tres camps.

El primer, que afectaria l'edat infantil, serien les **malalties del neurodesenvolupament**, en què s'ha demostrat, des de fa uns anys, que la música és una interlocutora molt vàlida en casos en què el llenguatge ordinari no pot aconseguir la seva funció.

També, amb una finalitat similar, és ben conegut l'efecte de la teràpia musical en el camp de la **salut mental** i és per això que també li hem volgut dedicar una sessió.

En tercer lloc, i tot i ser un dels camps més coneguts d'aplicació, experts en musicoteràpia neurològica ens explicaran com l'apliquen en pacients amb **malalties neurodegeneratives** i amb **dany cerebral**.

Es tractarà, doncs, de sessions amb una part teòrica i una part pràctica, més extensa, a fi d'experimentar sensacions i vivències amb la música, des de la seva basant terapèutica, guiades per experts en cada tema.

Al final de les tres sessions, se celebrarà un **concert de cloenda** per gaudir de la música des d'un aspecte més lúdic que, de ben segur, ens donarà alguna que altra sorpresa.

Amb la mateixa il·lusió que vàrem organitzar el primer curs introductori de Música i Medicina, també volem oferir aquest taller que tindrà lloc **cada dimecres de maig**, a la seu de **Metges de Catalunya**, amb el desig de que tingui el mateix èxit i acollida que el primer, però, sobretot, amb l'objectiu d'apropar els beneficis d'aquesta teràpia al professional de la salut d'una forma pràctica, amb el rigor i l'evidència que mereix.

MUSICOTERÀPIA i MEDICINA

Segona Edició

De la Teoria a la Experiència

Barcelona 8-22 de maig 2019

MUSICOTERÀPIA I MEDICINA: De la teoria a l'experiència”

8-15-22 de maig de 2019

Objectius generals

Donar a conèixer al professional de la salut els principis en què es fonamenta la musicoteràpia i la seva aplicació en tres camps en concret: **malalties del neurodesenvolupament** (autisme i síndrome d'Asperguer), **salut mental** (esquizofrènia, TOC i psicosis), **malalties neurodegeneratives i dany cerebral** (Parkinson, Alzheimer i ictus), on aquesta disciplina terapèutica s'està utilitzant des de fa uns anys.

Objectius específics

1. Presentar els aspectes clínics més rellevants d'aquestes malalties en què la musicoteràpia ha demostrat ser útil.
2. Recolzar aquesta informació amb dades de recerca bibliogràfica, presentant les darreres publicacions referents a cada tema.
3. Oferir al professional de la salut interessat en el tema el poder experimentar el contingut pràctic en què es basa aquesta disciplina, a través de tallers pràctics duts a terme per musicoterapeutes diplomats amb àmplia experiència.
4. Posar a l'abast de la medicina una eina terapèutica que ha demostrat ser útil per complementar la teràpia convencional.

Metodologia

A través de 3 sessions, cadascuna dedicada a una entitat patològica diferent, amb el contingut següent:

1. Part teòrica, en què s'exposarà la simptomatologia general de la patologia a tractar i, més específicament, els trets clínics en què la música aplicada amb un objectiu terapèutic ha demostrat proporcionar un benefici al pacient durant el seu procés terapèutic.
2. Part pràctica, tipus taller, en què s'oferirà, d'una banda, una visió sobre el terreny de com s'apliquen les diferents tècniques de musicoteràpia en aquests pacients per obtenir la resposta terapèutica, i de l'altra, el poder experimentar, per part dels assistents al curs, totes les estratègies exposades, participant activament en les activitats dissenyades amb aquesta finalitat.

MUSICOTERÀPIA i MEDICINA

Segona Edició

De la Teoria a la Experiència

Barcelona 8-22 de maig 2019

Necessitats a què respon el contingut del curs

1. Informar de manera rigorosa dels fonaments i utilitats de la disciplina musicoterapèutica, així com de les aplicacions clíniques actuals en pacients amb patologia neurològica, de la qual fa referència aquesta formació.
2. Presentar les novetats en recerca i treballs d'investigació, a l'entorn d'aquest camp.
3. Obtenir un feedback, per part del professional, sobre el seu punt de vista en l'ús de la musicoteràpia amb els seus pacients, resoldre dubtes i posar en pràctica diferents tècniques mitjançant tallers participatius.
4. Informar sobre una teràpia que pot ser interessant de cara al pacient amb cronicitat quan altres teràpies ja han claudicat i el professional de la salut necessiti oferir quelcom al seu pacient per tal de millorar la seva qualitat de vida.

Con s'han detectades aquestes necessitats

En la pràctica clínica habitual està descrit un augment de la cronicitat i les malalties que tenen la seva etiopatogènia a nivell cerebral en són les causants en un alt percentatge.

Aquestes malalties poden afectar diferents franges d'edat i, tot i haver-hi tractaments multidisciplinaris, molts d'ells són costosos i de difícil sustentació per la sanitat pública a llarg termini.

La musicoteràpia aplicada per un professional format, pot oferir al pacient una via de tractament que complementi les teràpies que se li ofereixen habitualment, sense efectes secundaris, a un baix cost i sense límit d'edat ni durada.

L'estímul musical pot activar diferents zones cerebrals i una aplicació correcta pot provocar una resposta terapèutica que millori la qualitat de vida del malalt neurològic.

M. Rosa Gutiérrez Grau

Metgessa de Família

Màster de Musicoteràpia per la Universitat de Barcelona (UB)

MUSICOTERÀPIA i MEDICINA

Segona Edició

De la Teoria a la Experiència

Barcelona 8-22 de maig 2019

PROGRAMA

SESSIÓ 1: Musicoteràpia en el trastorn de l'espectre autista (TEA)

8 de maig de 2019

- 16.00 – 16.15 h **Presentació del curs (Dra. M. Jesús Martínez)**

- 16.15 – 17.00 h
Aspectes generals del pacient amb espectre autista (TEA) i trastorns del neurodesenvolupament. Evidències científiques dels beneficis de la musicoteràpia (**Esteve Montasell**)

- 17.10 – 18.00 h
Aspectes específics a tractar amb musicoteràpia en pacient neuropediàtric o amb TEA. (**Núria Escudé**)

- 18.00 h **Pausa cafè**

- 18.15 h **Taller pràctic:** Treball amb diferents tècniques de musicoteràpia, aplicades en pacients amb autisme i síndrome d'Asperger (**Núria Escudé i Fabrizio Acanfora**)

SESSIÓ 2: Musicoteràpia en salut mental

15 de maig de 2019

- 16:10 – 17.00 h
Aspectes generals del pacient amb trastorn psiquiàtric crònic institucionalitzat. Evidències científiques dels beneficis de la musicoteràpia (**Mar García**)

- 17.10 – 18.00 h
Aspectes específics a tractar amb musicoteràpia en pacients amb trastorn mental ingressat en centre sociosanitari (**Pau Gimeno**)

- 18.00 h **Pausa cafè**

- 18.15 h **Taller pràctic:** Treball amb tècniques de percussió aplicades en pacients amb esquizofrènia, depressió major, TOC, etc. (**Pau Gimeno**)

MUSICOTERÀPIA i MEDICINA

Segona Edició

De la Teoria a la Experiència

Barcelona 8-22 de maig 2019

SESSIÓ 3: Musicoteràpia en dany cerebral

22 de maig de 2019

- 16.10 – 16.45 h
Aspectes generals del pacient amb malaltia neurològica. Evidències científiques actuals (**M. Rosa Gutiérrez**)
- 16.50 – 15.50 h
Aspectes específics a tractar amb musicoteràpia en pacients amb dany neurològic: Parkinson, ictus i Alzheimer (**Conxita Bentz**)
- 18.00 h **Pausa cafè**
- 18.15 h **Taller pràctic**: Treball amb diferents tècniques de musicoteràpia per a l'estimulació motora, cognitiva, sensorial i emocional dels pacients amb dany neurològic (**Conxita Bentz**)

CONCERT de clausura Música i Salut 2019

29 de maig de 2019, a les 19.00 h

CURRÍCULUMS DELS DOCENTS

Esteve Montasell

Psicoterapeuta per l'EFPA (Europsy), neuropsicòleg acreditat pel Consell General de la Psicologia com expert en Neuropsicologia clínica, membre de la Societat Catalana de Neuropsicologia; membre de la Fundació Barbosa-Petit (fundació per a l'atenció de les malalties cròniques, coordinador del Servei de Neuropsicologia d'ITA Especialistes en Salut Mental i neuropsicòleg de les unitats d'hospitalització d'ITA (trastorns del neurodesenvolupament i trastorns de conducta).

Fabrizio Acanfora

Professor i coordinador del Màster en Musicoteràpia de la Universitat de Barcelona (UB), dirigeix un blog sobre autisme i música (www.autism-and-music.com) i acaba de publicar a Itàlia *Eccentrico*, un assaig autobiogràfic sobre autisme i síndrome d'Asperger. Després de completar els seus estudis de piano al conservatori de Nàpols, Fabrizio es mudà als Països Baixos, on va estudiar interpretació de la música barroca i la construcció d'instruments de teclats antics. Diagnosticat d'espectre autista (síndrome d'Asperger), es va interessar en els efectes positius de la música en la reducció de l'ansietat i la sobrecàrrega sensorial en les persones amb espectre autista. Una altra àrea d'interès en la seva investigació és el concepte de neurodiversitat i la possibilitat que les teràpies basades en la música poden oferir per revelar el potencial ocult de les persones en l'espectre autista, transformant les seves "discapacitats" en talents i habilitats útils en el seu desenvolupament personal.

MUSICOTERÀPIA i MEDICINA

Segona Edició

De la Teoria a la Experiència

Barcelona 8-22 de maig 2019

Conxita Bentz

Concertista de piano i compositora; màster en Musicoteràpia i especialista en Musicoteràpia Neurològica i en el mètode *Orff-Schulwerk*; professora del Màster de Musicoteràpia de l'Institut de Formació Contínua IL3 de la Universitat de Barcelona (IL3-UB); musicoterapeuta de l'Associació Catalana per al Parkinson i de Associació Familiars Cuidadors de Malalts d'Alzheimer, de Cerdanyola del Vallès; ponent en congressos internacionals de musicoteràpia i de Parkinson; i autora de diverses obres relacionades amb l'educació musical i la utilització de la música per al tractament del Parkinson i l'Alzheimer.

Núria Escudé

Directora de l'Institut Català de Musicoteràpia i del programa de màster de la Universitat de Barcelona (UB); psicòloga a la UB i professora de piano al Conservatori Liceu de Barcelona; musicoterapeuta amb gran experiència en la clínica en musicoteràpia amb infants amb diversitat funcional, síndrome de Down, síndrome de Williams i Autisme; coordinadora en programes d'intervenció i estimulació musical en escoles infantils i en la Fundació Baremboim-Saïd; col·laboradora en projectes de musicoteràpia en la Fundació Catalana de Síndrome de Down; investigacions en musicoteràpia a l'Hospital Universitari de Terrassa (NICU) i en RBL (*Rhythm, Breath, & Lullaby*) a Nova York; treballa en el departament d'Oncologia de l'Hospital del Mar; musicoterapeuta a l'Hospital Sant Joan de Déu de pacients amb Alzheimer; membre d'ECARTE (*European Consortium for Art Therapies Education*); creadora del canal de YouTube *musicoterapiatv* i autora del llibre "*Expresión y Comunicación*", de l'Editorial Altamar.

Mar García

Psicòloga al Parc Sanitari de Sant Joan de Déu des de 1999; des de 2002, pertany a un grup d'investigació de rehabilitació en salut mental del Parc Sanitari de Sant Joan de Déu; com a part dels equips dels serveis de rehabilitació, ha participat en diferents projectes d'investigació relacionats amb l'àmbit de la rehabilitació psicosocial de les persones afectades per un trastorn mental greu i que viuen en la comunitat, tant des de la vessant psicosocial com laboral. Estudis qualitius relacionats amb l'estigma social, autoestigma i desenvolupament i validacions d'escala relacionals amb l'estigma (*Self Stigma Questionnaire*); validacions d'escala per a ús clínic; escala d'estigma social en la comunitat, qüestionari d'habilitats comunicatives; inventari d'assertivitat de *Gambriel i Richie*; participació en diferents congressos d'àmbit nacional i internacional; publicació d'un llibre el 2000 sobre informacions per a cuidadors de persones amb un diagnòstic d'esquizofrènia "Hablemos Claro", de l'Editorial Modadori, i un capítol titulat "La inserció laboral de persones amb trastorn mental greu: el programa prelaboral del llibre alternatives terapèutiques per a l'esquizofrènia, de l'editorial Herder de México. Llicenciatura/Grau/Doctorat Universitat Any Cursos Suficiència Investigadora (DEA), Universitat de Barcelona; postgrau en Musicoteràpia per la Universitat de Barcelona (UB); postgrau en Psicoteràpies Breus, per la Universitat de Barcelona (UB) i llicenciatura en Psicologia per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).

MUSICOTERÀPIA i MEDICINA

Segona Edició

De la Teoria a la Experiència

Barcelona 8-22 de maig 2019

Pau Gimeno

Músic i musicoterapeuta que treballa amb persones que es recuperen d'un trastorn mental greu; professor superior de música i màster en Musicoteràpia; treballa en diversos serveis de rehabilitació psiquiàtrica del Parc Sanitari de Sant Joan de Déu; ha realitzat intervencions amb musicoteràpia amb persones en situació de sense llar, centres penitenciaris i amb joves en risc d'exclusió social; és facilitador de cercles de percussió i, actualment, realitza el seu doctorat a la Universitat de Barcelona (UB), al programa Educació i Societat. És professor de la facultat de Pedagogia de la UB.

M. Rosa Gutiérrez

Llicenciada en Medicina i Cirurgia per la Universitat de Barcelona (UB); especialista en Medicina Familiar i Comunitària; metgessa d'atenció primària d'ACUT al Barcelonès Nord i Maresme; metgessa d'ITA de salut mental infantil i juvenil; màster en Musicoteràpia per la Universitat de Barcelona (UB); musicoterapeuta de l'Associació de Malalts de Parkinson, de Blanes; divulgadora de la musicoteràpia a nivell d'atenció primària (sessions informatives als centres d'atenció primària per personal sanitari); interessada en la recerca sobre Musicoteràpia aplicada a nivell clínic; ponent a les II Jornades de Música i Medicina, de 2016 (PRBB - Barcelona); articles diversos sobre música i salut; organitzadora del 1r curs de Musicoteràpia i Medicina, de Metges de Catalunya (MC) el 2017 i organitzadora del concert Música i Salut, al Casal del Metge, el març de 2017.

Anna Llombart

Ballarina i professora de claqué i de percussió corporal; codirectora artística de les Jornades de Percussió Corporal Rhythmo, juntament amb Jep Meléndez i Harmony Games; membre del grup de directors de la Coral Sant Medir; docent arreu de Catalunya en diferents escoles, aplicant el claqué i la percussió corporal a diferents tipus de disciplines artístiques: dansa contemporània, circ, teatre, clown, incloent percussionistes i músics; cofundadora de la companyia Tapeplas (2002-2010) i membre, durant quatre anys, de la companyia Tap Olé; té una dilatada trajectòria en el món escènic; formada, a més, en teatre i dansa contemporània, s'especialitza en claqué a l'escola de Coco Comín i en altres escoles de Barcelona i Nova York, formant-se, posteriorment, en percussió corporal; ha dissenyat coreografies per a diferents obres teatrals, com ara *Cinemúsica*, producció de Viu el Teatre i dirigida per Dani Coma, *Apocalypse Uploaded: La Transhumanització de les abelles*, de la companyia LaMinimAl Teatre, dirigida per Daniela Vecchi, o *Bench*, de la companyia de circ britànica Mimbres; ha participat en nombrosos projectes formatius, com ara *Dansa per a les Escoles*, de l'Escola Vàrium; és professora en diversos centres educatius de Catalunya i, entre el 2012 i el 2015, va ser professora de claqué i percussió corporal a Londres, on també va formar part de les companyies de claqué Old Kent Road i Sole Rebel Tap, i va ser solista de percussió corporal al cor The Voice Energy Project; i ha estat professora convidada al festival de Percussió Corporal d'Hamburg 2018 i 2019, Rhythm Four Days, Liverpool Tap Jam i Més Que Ritmes.